

INTERNATIONAL MONETARY FUND

Хэвлэлийн мэдээ No. 17/193
ШУУД ТҮГЭЭХ

Олон Улсын Валютын Сан
Вашингтон хот, К.Т. 20431 АНУ

ОУВС-гийн Захирлуудын зөвлөл Монгол Улсад санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх хөтөлбөрийг баталлаа

Олон Улсын Валютын Сан (ОУВС)-гийн Захирлуудын зөвлөл гурван жилийн хугацаатай Өргөтгөсөн санхүүжилтийн хөтөлбөрийн хүрээнд зээл авах тухай Монгол Улсын хүсэлтийг өнөөдөр авч хэлэлцэн баталлаа. Энэхүү хөтөлбөрийн хүрээнд Засгийн газрын эдийн засгийн шинэчлэлийн хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг 314.5054 зээлжих тусгай эрх (ЗТЭ) (ойролцоогоор 434.3 сая ам. доллар буюу Монгол Улсын квотын 435 хувьтай тэнцэх хэмжээ)-ийн санхүүжилтээр дэмжих юм. Бусад түншүүд, тэр дундаа Азийн Хөгжлийн Банк, Дэлхийн Банк, Япон Улс, БНСУ төсвийн болоод төслийн дэмжлэг үзүүлэхээ амласан бол Хятадын Ардын Банк Монголбанктай байгуулсан своп шугамын хугацааг сунгахыг зөвшөөрсөн. Ингэснээр нийтдээ 5.5 тэрбум ам. долларын санхүүжилтийн багц бүрдэж байна. Захирлуудын зөвлөл хөтөлбөрийг баталснаар 27.9560 сая ЗТЭ (ойролцоогоор 38.6 сая ам. доллар)-ийн санхүүжилт нэн даруй олгогдох болно.

Эрх баригчдын боловсруулсан хөтөлбөрийн гол зорилго нь эдийн засгийг тогтворжуулж, итгэл найдварыг сэргээн, эдийн засгийг сэргээх орчин нөхцлийг бүрдүүлэх явдал юм. Төсвийн алдагдлыг бууруулах нь хөтөлбөрийн гол тулгуур бөгөөд энэ нь дотоодын санхүүгийн зах дээрх дарамтыг бууруулах, гадаад секторын үзүүлэлтүүдийг тогтворжуулах, өрийн тогтвортой байдлыг сэргээх юм. Эдийн засагт тохиргоо хийгдэх явцад ядуу эмзэг бүлгийг хамгаалах нийгмийн халамжийн чухал арга хэмжээнүүдээс гадна төсвийн тохиргооны үр дүн урт удаан хугацаанд хадгалагдах нөхцлийг бүрдүүлэхэд чиглэсэн институцийн шинэчлэлүүд мөн хөтөлбөрийн хүрээнд хэрэгжих болно. Хөтөлбөрийн өөр нэг тулгуур нь банкны системийг сэргээн тогтворжуулж, Монголбанкийг бэхжүүлэхэд чиглэсэн цогц арга хэмжээ юм. Бүтцийн шинэчлэлийн өргөн хүрээний арга хэмжээнүүд хувийн хэвшилд тулгуурласан эдийн засгийн өсөлтийг дэмжихэд чиглэх болно.

ОУВС-гийн Дүрмийн 4-р заалтын дагуу хийгддэг 2017 оны зөвлөлдөх хэлэлцүүлгийг Захирлуудын зөвлөл мөн өнөөдөр дүгнэсэн бөгөөд үүнтэй холбоотой хэвлэлийн мэдээ удахгүй гарна.

Захирлуудын зөвлөлийн шийдвэр гарсантай холбогдуулан ОУВС-гийн дэд тэргүүн, Зөвлөлийн даргын үүрэг гүйцэтгэгч ноён Мицүхиро Фурусава дараах мэдэгдлийг гаргав. Үүнд:

“Түүхий эдийн үнэ огцом унаж, гол экспортлогч улсуудын эдийн засгийн өсөлт саарсан нь Монгол Улсад хүнд цохилт болсон. Эдийн засагт үүссэн цочролын үр нөлөөг багасгах зорилгоор авч хэрэгжүүлсэн эдийн засгийг тэлэх бодлого нь үр дүнд хүрээгүй бөгөөд улмаар улсын өрийн тогтвортой байдал алдагдаж, гадаад валютын нөөц багасч, эдийн засгийн өсөлт буурсан.

“Ийм нөхцөл байдалтай нүүр тулсан эрх баригчид макро эдийн засгийн тогтвортой байдлыг хадгалах, эдийн засгийг сэргээх орчин нөхцлийг бүрдүүлэх, эдийн засгийн тохиргооны явцад эмзэг бүлгийг хамгаалах хөтөлбөр боловсруулан ажиллаж байна. Төсвийн алдагдлыг бууруулах нь энэхүү хөтөлбөрийн шийдвэрлэх ач холбогдол бүхий арга хэмжээ бөгөөд энэ хүрээнд тэвчиж болох зардлыг танаж, зарим төрлийн татварыг шатлалтай болгож, тэтгэврийн болон төрийн санхүүгийн удирдлагыг шинэчлэн, нийгмийн халамжийн тогтолцоог бэхжүүлж, зорилтот бүлэгт илүү сайн чиглүүлэх болно. Төсвийн чиглэлээр хэд хэдэн бүтцийн шинэчлэл төлөвлөгдсөний нэг нь хараат бус бие даасан төсвийн зөвлөл байгуулах явдал бөгөөд энэ нь төсвийн сахилга батыг бэхжүүлэхэд нэн ач холбогдолтой юм. Төсвийн хүрээнд томоохон тохиргоо хийгдэж, хөгжлийн түншүүдийн хөнгөлөлттэй санхүүжилт харилцан уялдаатай олгогдож, засгийн газрын бонд эзэмшигчидтэй тогтоосон харилцаа хадгалагдснаар өрийн тогтвортой байдал хангагдаж, гадаад валютын нөөц эргэж нөхөгдөх боломж бүрдэнэ гэж үзэж байна. Валютын ханш зах зээлийн зарчмаар тогтох нь зүйтэй гэсэн тууштай байр суурь баримталж байгаа нь эдийн засгийн гадаад цочролыг даах чадварыг бэхжүүлж өгөх юм. Үүнтэй зэрэгцээд мөнгөний зохистой бодлого, хөтөлбөр батлагдсантай холбоотойгоор сэргэх итгэл найдвар, хувийн хэвшлийн нэмэгдэх хөрөнгийн урсгал эерэг нөлөөлөл үзүүлнэ. Монголбанкны засаглал, хараат бус бие даасан байдлыг бэхжүүлэх үүднээс Төв банкны тухай хуулийг шинэчлэн батлуулахаар төлөвлөж байна. Иж бүрэн стратегийн хүрээнд банкны салбарыг эрүүлжүүлж, хяналт шалгалт, зохицуулалтын чадавхийг бэхжүүлэн, мөнгө угаах, алан хядах ажиллагааны санхүүжилтийн эсрэг тогтолцоог боловсронгуй болгоно. Хөтөлбөрийн хүрээнд тогтвортой, хүртээмжтэй өсөлтийг бий болгоход чиглэсэн бүтцийн шинэчлэлийн арга хэмжээнүүд мөн тусгагдсан бөгөөд эдгээр нь бизнесийн орчинг сайжруулах, эдийн засгийг солонгоруулах, гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтыг дэмжих зорилготой юм.

”Хөтөлбөрийн амжилт тууштай хэрэгжилтээс шууд хамаарна. ОУВС Монгол Улсын хөгжлийн түншүүдийн хамтаар Өргөтгөсөн санхүүжилтийн хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой туслалцаа дэмжлэгийг эрх баригчдад үзүүлэн ажиллахад бэлэн байна.

ХАВСРАЛТ

Эдийн засагт сүүлийн үед гарсан өөрчлөлтүүд

Нийт экспортын 90 орчим хувийг эрдэс баялгийн бүтээгдэхүүн эзэлдэг тул 2011 оноос эхэлсэн түүхий эдийн үнэ ханшийн огцом уналт төлбөрийн тэнцэл, төсвийн гүйцэтгэлийн үзүүлэлтүүдэд асар хүчтэй сөргөөр нөлөөлсөн. Хэдийгээр эдийн засгийг гадаад цочролоос хамгаалах үүднээс макро эдийн засгийн бодлогыг зөөлрүүлсэн нь эдийн засгийн өсөлтийг хэсэг хугацаанд дэмжсэн боловч төлөөсөнд нь улсын өр нэмэгдэж, төлбөрийн тэнцэл доройтож, банкны активын чанар муудсан. Төсвийн алдагдал үлэмж

нэмэгдэж, төгрөгийн ханш суларсны улмаас 2016 оны эцэст улсын өр ДНБ-ий 90 хувьд дөхөж очив.

Эрх баригчид эдийн засгийн хүндрэлийг хүлээн зөвшөөрч, Эдийн засгийг сэргээх хөтөлбөр боловсруулан, өнгөрсөн хугацаанд баримталсан бодлогоос үндсэндээ татгалзаж, ОУВС-д хандан дэмжлэг хүссэн.

Хөтөлбөрийн хураангуй

Өргөтгөсөн санхүүжилтийн дэмжлэгтэйгээр хэрэгжих хөтөлбөрийн зорилт нь эдийн засгийг тогтворжуулж, итгэл найдварыг сэргээн, эдийн засгийг сэргээх орчин нөхцлийг бүрдүүлэхэд чиглэнэ. Хөтөлбөрийн гол тулгуур нь төсвийн алдагдлыг бууруулах явдал бөгөөд ингэснээр дотоодын санхүүгийн зах дээрх дарамтыг бууруулж, гадаад секторын үзүүлэлтүүдийг тогтворжуулан, өрийн тогтвортой байдлыг сэргээх юм.

Хөтөлбөрийн хүрээнд цаашид тогтвортой, хүртээмжтэй өсөлтийг бий болгох үндэс суурь тавигдах болно. Өнгөрсөн хугацааны өндөр өсөлт, уналтын мөчлөгийг таслан зогсоох зорилгоор шинэчлэлийн хөтөлбөрийн хүрээнд дараах арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлнэ. Үүнд: (i) төсвийн бодлогыг сахилга баттай болгох; (ii) төв банкны хараат бус бие даасан байдал, засаглалыг бэхжүүлж, үйл ажиллагааг үндсэн чиг үүрэгт төвлөрүүлэх; (iii) санхүүгийн салбарыг бэхжүүлэх; (iv) эдийн засгийг солонгоруулах, хүртээмжтэй өсөлтийг дэмжих; (v) нийгмийн эмзэг бүлгийг хамгаалах.

Төсвийн бодлого. Төсвийн орлого, зарлагын тохиргоо хийгдэж, эдийн засгийн өсөлт төсөөлж байгаа хэмжээнд хүрч сэргэн, дотоод бондын хүү аажмаар хэвийн түвшинд очиж, хөтөлбөрийн хүрээнд эрх баригчид хөнгөлөлттэй нөхцөлтэй санхүүжилт авч ашигласнаар өрийн тогтвортой байдал нөхөн хангагдана гэж тооцож байна.

Мөнгөний болон ханшийн бодлого. Төв банк (Монголбанк)-ны тухай хуулийг шинэчлэн баталж, Монголбанкны эрх үүргийг тодотгон, засаглал, бие даасан байдлыг бэхжүүлэх болно. Мөнгөний бодлого ойрын үед хатуу хэвээр хадгалагдаж, ханш уян хатан байх шаардлагатай.

Санхүүгийн салбарын шинэчлэл. Эрх баригчид эхний ээлжинд банкны системийн иж бүрэн үнэлгээ хийж, банкуудын санхүүгийн байдал, эрсдэл даах чадварын түвшинг тогтооно. Дараагийн алхамд шаардлагатай бол дахин хөрөнгөжүүлэлт, бүтцийн өөрчлөлт хийгдэнэ. Зохицуулалт, хяналт шалгалтын тогтолцоог бэхжүүлнэ.

Өсөлтийг дэмжсэн бүтцийн шинэчлэл. Монгол Улс эрдэс баялгийн арвин их нөөцтэй учраас тус улсын эдийн засагт уул уурхай хэзээд гол салбар байх болно. Гэхдээ хөдөө аж ахуй, аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх асар их нөөц бололцоо харагдаж байна. Хөтөлбөрийн хүрээнд эдийн засгийг солонгоруулах бодлогыг дэмжих, өрсөлдөх чадварыг сайжруулахад чиглэсэн бүтцийн шинэчлэлийн арга хэмжээнүүд хэрэгжих болно.

Нийгмийн халамж. Хөтөлбөрийн хүрээнд нийгмийн эмзэг бүлгийг хамгаалахад чиглэсэн халамжийн чухал арга хэмжээнүүд багтсан бөгөөд эрүүл мэнд, боловсролын салбарт

түлхүү ач холбогдол өгсөн. Тухайлбал, хүүхдийн мөнгө хөтөлбөрийг зорилтот бүлэгт илүү сайн чиглүүлснээр хэмнэгдэх хөрөнгийг бүхэлд нь ядуу эмзэг бүлэгт зориулсан хүнсний талон хөтөлбөрийн санхүүжилтийг нэмэгдүүлэхэд ашиглах болно.

Хөтөлбөрийн санхүүжилт. Засгийн газрын хөтөлбөрийг бусад олон улсын түншүүд мөн дэмжин ажиллахаар төлөвлөж байна. Азийн Хөгжлийн Банк, Дэлхийн Банк, хоёр талт түншүүд, тэр дундаа, Япон Улс болон БНСУ төсвийн болон төслийн дэмжлэгээр нийтдээ 3 хүртэл тэрбум ам. долларын санхүүжилт олгохоор хүлээгдэж байна. Түүнчлэн, Хятадын Ардын Банк Монголбанкинд нээсэн 15 тэрбум юанийн своп шугамын хугацааг хамгийн багадаа гурван жилээр сунгахаар тооцоолж байна.